

ستایش :

معنی واژه ها :

هستی : وجود ، آفرینش ، جهان	خاک : در این بیت به معنی انسان
از پی : به دنبال	بیم : ترس ، خوف
کریم : بخشنده	چاره : تدبیر ، راه حل
که : چه کسی	قبله : جهتی که ما نماز می خوانیم
ننوازی : محبت نکنی	مونس : همدم ، یار
غمخوارگان : رنج دیدگان	بیچارگان : درماندگان ، عاجزان

واژه های مخالف :

هستی : نیستی ضعیف : توانا بیچارگان : توانمندان ، سعادتمندان

هم خانواده :

ضعیف : ضعف ، مستضعف کریم : کرامت ، تکریم مونس : انس ، انیس

تماشاخانه : جایی که در آن چیزی نمایش داده می شود	سرشار : لبریز ، پر
شگفتی ها : عجایب ، پدیده های عجیب	پدیده : چیز تازه
لطیف : زیبا ، نرم	عجیب : شگفت آور ، غریب
تماشاگاه : محل تماشا و گردش	درنگ : توقف ، سکون
مقایسه کنیم : بسنجیم	سر به فلک کشیده : بسیار مرتفع ، بلند
تامل : اندیشه ، درنگ	عالمان : دانایان
کردار : عمل ، رفتار	گوارا : مطبوع ، دلچسب
نگاشته : نوشته	موضوع : مطلب
آفرینش : خلقت ، به وجود آوردن	شکننده : ظریف ، نازک
سنگلاخ : زمینی که در آن سنگ فراوان باشد	سر در می آورند : می رویند و رشد می کنند
هیس : ساکت	توصیف : وصف کردن
مخملی : از جنس مخمل ، مثل مخمل نرم	تالاب : جایی که در آن آب جمع شود و بماند
سر زده : بی خبر	رفته رفته : آرام آرام
نارون : درختی برگ ریز که در همه جا پراکنده و از جمله درختان جنگلی نقاط معتدل است	رنگ رنگ : دارای رنگ های مختلف
از هم گسیخت : از هم جدا شد – پاره شد	بستان : باغ
دهقان : کشاورز	کوتاه : کوتاه
تاک : درخت انگور	برگ نو : برگ تازه
شاخساران : درختان انبوه و پر شاخ و برگ	کهن : قدیم ، گذشته
گل بوته : بوته ی گل	نغمه خوان : آواز خوان
باز : دوباره	آشیان : لانه ، خانه

واژه های مخالف :

لطیف : خشن	درنگ : عجله	بلندترین : کوتاه ترین	ساده : سخت
سرد : گرم	آرام : نا آرام	شاداب : غمگین	خواب : بیدار
خشک : خیس	نو : کهنه	کهن : جدید	بخندد : بگرید – گریه کند
زیبا : زشت	پاکی : ناپاکی – پلیدی	نرم : زبر	نازک : کلفت
کوتاه : بلند	روشنایی : تاریکی	گرما : سرما	

واژه های هم خانواده :

لطیف : لطف – الطاف	عجیب : عجایب – تعجب	آفرینش : آفریده ، آفرید	عالم : علم – معلم
عمیق : عمق – اعماق	توصیف : وصف – موصوف	فصل : فصول	

درس دوم : فضل خدا

معنی واژه ها

فضل : بخشش	شمار کردن : شمردن ، حساب کردن
بحر : دریا	که : چه کسی
بر : خشکی	انجم : ستارگان
لیل : شب	نهار : روز
اجزا : جمع جز – بخش ها	خاک مرده : خاک خشک و بی حاصل
تاثیر : اثر کردن	بیخ : بن – اساس
شاخ برهنه : شاخه بدون برگ و میوه	توحید گوی : ستایش کننده
بنی آدم : انسان	زمزمه : نغمه ، سرود ، آواز
شاخسار : شاخه های درختان	حسرت می خوردند : افسوس می خوردند
از پشت کوه بیرون آمد : طلوع کرد	سراغ : در جستجوی چیزی رفتن
تحسین می کرد : آفرین می گفت	غرور : سربلندی
خورشید نورش را پنهان می کرد : غروب می کرد	خود بینی : غرور ، تکبر
بر که : آبرگیر	نسیم ملایم : باد آرام
مغرور : خودخواه ، متکبر	گلبرگ : برگ گل
به شگفت آمد : تعجب کرد	تشکر : سپاس گزاری
جذب : چیزی را به سوی خود کشیدن	لب به سخن باز کرد : شروع به حرف زدن کرد
مشخص : معلوم	خالق : آفریننده
جالیز : کشتزار خربزه –	گردکان : درخت گردو
از کار خدا سر در نمی آورم : متوجه رازهای خدا نمی شوم	ناگهان : غیر منتظره
شکرت : شکر تو را	بلای وحشتناکی : گرفتاری سختی

واژه های مخالف :

بحر : بر	لیل : نهار	مرده : زنده	برهنه : پوشیده
بزرگ : کوچک	زیبا : زشت	خواب : بیدار	مغرور : فروتن . متواضع
غمگین : شاد			

واژه های هم خانواده ؛

فضل : فاضل – فضیلت	انجم : نجوم	شکر : شاکر – تشکر
تاثیر : موثر – اثر	تعریف : معرفی	دیدن : دید – دیدار

درس سوم : رازی و ساخت بیمارستان

معنی واژه های تازه

روزگاران کهن : زمان های قدیم	اندیشه : فکر
بخش : قسمت ، جا ، مکان	گرمابه : حمام محلی
خلاصه : به هر حال – کوتاه شده	پرس و جو : پرسیدن
تصمیم گرفتم : اراده کردند	طبيب : پزشک
در دل خندیدند : مسخره کردند	هوس : آرزو – میل
شگفت زده : متعجب – متحیر	فراخواند : صدا زد – دعوت کرد
فاسد : معیوب – خراب	خون سردی : بردباری – آرامش
فرق : تفاوت – اختلاف	پاکیزه تر : تمیز تر – پاک تر
بلند آوازه : معروف – مشهور	پدرش را از دست داده بود : پدرش فوت کرده بود
سمت : سو – طرف	دست بردار نبود : آن را رها نمی کرد
دانایی : آگاهی	هوشیاری : باهوشی – آگاهی
سربلندی : سرافرازی	خرد : عقل
رهنمای : راهنما	بلند : دراز – افراشته
دلگشای : خوشایند	دست گیرد : کمک می کند
سرا : خانه	هر دو سرا : دنیا و آخرت
گرای : گراییدن – میل داشتن	گزند : آسیب – ضرر
شکوه : جلال – بزرگی	برنا : جوان

واژه های مخالف :

کهن : جدید	بزرگ : کوچک	نزدیک : دور	تازه : کهنه	خندید : گریست
بد بو : خوش بو	پاکیزه : کثیف	ساده : مشکل	سالم : بیمار	مناسب : نا مناسب
برتر : پایین تر	بلند : کوتاه	بد : خوب	برنا : پیر	توانا : ناتوان

واژه های هم خانواده :

اندیشه : اندیشیدن – اندیشمند	فاسد : فساد – مفسد	شوق : اشتیاق – تشویق
طبيب : طب – مطب	شرط : شرایط – مشروط	موفقیت : توفیق – موفق
تعجب : متعجب – عجیب – عجایب	رهنما : راهنمایی	دانش : دانشمند – دانشگاه
توانا : توانایی – توانمند		

درس چهارم : بازرگان و پسران

معنی واژه های تازه

بازرگان : تاجر	حوادث : رویدادها – پیش آمدها
گرد خود : دور خود	معمولا : بیشتر اوقات
مقام : مرتبه	اندوختن : جمع کردن ، پس انداز کردن – ذخیره کردن
خصلت : خلق و خوی – صفت	کاهلی : تنبلی – سستی
روی برگرداند : برگردد – پشت کند – پشیمان شود	اسباب : سبب ها – علت ها
مراقبت : نگهداری	غفلت : بی توجهی ، بی اعتنائی
تهیدست : فقیر – مسکین	چارپایان : حیواناتی که دو دست و دو پا دارند
خشنود : راضی – شاد	بکوشید : سعی کرد – تلاش کرد
کسب : درآمد – کار	فضیلت : نیکویی – برتری
گمنام : بی نام و نشان	شناخته شده : در این جا معروف
فروغ : روشنائی – پرتو	نیکویی : خوبی ، پسندیده بودن
نهان : خوبی ، پسندیده بودن	نهان : مخفی
آراست : زینت داد	پروردن : پرورش دادن – تربیت کردن
معلوم : مشخص	بهره گیرند : استفاده ببرند
بی شک : بی تردید – بی گمان	موذی : آزار دهنده
هلاک : نابود	

واژه های مخالف :

با تجربه : کم تجربه – بی تجربه	بسیار : کم	نیک : بد	تهیدست : ثروتمند
زود : دیر	اندک : بسیار	گرسته : سیر	شاد : غمگین – ناراحت
گمنام : معروف – مشهور	نهان : آشکار		

واژه های هم خانواده :

تجربه : تجارب	جمع: مجموع – جامع	محافظت : حفاظ – حفظ
مقصد : مقصود – قصد	غفلت : غافل	فضیلت : فاضل – فضل
معلوم : علوم – علم	هلاک : هلاکت – مهلک	

درس پنجم: چنار و کدو بن

کدو بن : بوته ی کدو	کهن سال : پیر ، قدیمی
قد کشید : رشد کرد – بزرگ شد	باور : یقین – اعتقاد
ازو : از او	کاهلی : سستی – تنبلی
داوری : قضاوت	باد مهرگان : باد پاییزی
مهرگان : اوایل پاییز	آنگه : آن گاه
جوانه می زد: شکوفه می داد	عجیب : شگفت آور
معجزه آسا: شبیه معجزه ، عجیب	امپراتور : پادشاه
رسیدگی می کرد : مواظبت می کرد	جارچیان : کسانی که در روزگار گذشته خبرهای مهم را با صدای بلند به اطلاع مردم می رساندند
هیجان انگیز : شوق آور – ایجاد کننده ذوق	هجوم آوردند : حمله کردند
به عنوان : به نام – به سِمَت	اشتیاق : آرزومندی – شوق
روزها پشت سر هم آمدند : روزها به سرعت طی شد و گذشت	مطمئن باش : آسوده باش – خیالت راحت باشد
غصه : غم – رنج	مواظبت کردم : نگهداری کردم
به آرامی : به آهستگی	سرزنش : نکوهش – ملامت
اصلا: هرگز	تحسین : آفرین گفتن
مقداری زر : کمی طلا	اعتماد : اطمینان کردن
دفن کرد : زیر زمین پنهان کرد	زر طلبید : طلا را خواست
باز نیافت : پیدا نکرد	درمان ندانست : راه حلی پیدا نکرد
حاکم : قاضی – فرماندار	حاصل کنم : بدست آورم
طیب: پزشک	فلان : شخصی غیر معلوم
جمله : همه	اشارت : اشاره – نشان دادن
نرمی : نرم بودن – مهربانی	درشتی : خشونت
بستد : گرفت	باز داد : پس داد
غازی : بند باز	معلق : آویختن – آویزان شدن

واژه های مخالف :

بلند قامت : کوتاه قامت	بالاترین : پایین ترین	کاهلی : زرنگی	نامرد : مرد
بهترین : بدترین	پسر : جوان	خالی : پر	زیبا : زشت
زود: دیر	شلوغ : خلوت	درمان : درد	نرمی : زبری – درشتی

واژه های هم خانواده :

انتخاب : منتخب	مخصوص : اختصاص – خاص	دقت : دقیق
مطمئن : اطمینان	منتظر : انتظار	زحمت : مزاحم – مزاحمت
جمع : مجموعه – جامع	اعتماد : معتمد	حاصل : محصول